

קול התורה

באלעד

הדלקת נרות:
6:33
צאת השבת:
7:38
חזו"א:
7:47
ר"ת:
8:15

העלון לשבת קודש

פרשת נצבים תשפ"א

גליון מס' 1042

עניינא דיומא

זוכים אנו בשנה זו לקיים מצות שמיטה אחרי המתנה של שש שנים ופוסקי זמננו כתבו שראוי

שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה

הרה"ג רבי אריה ליברמן ר"מ ישיבת "עטרת שלמה"

נדון היא שייך ע"ז ברכת שהחינו. בגמ' עבודה זרה דף טו: מבואר דבשביעית אדם מצווה על שביתת

לכון בברכת שהחינו שבקידוש של ליל ר"ה אף על כך שזוכים להגיע לזמן קיום מצוות שמיטה.

אבל בודאי שאין כאן חיוב לברכת שהחינו ולא קובע ברכה לעצמו, רק הוה כברכת הרשות לצאת בשחינו של קידוש אף על שמיטה (עיין בגמ' עירובין דף מ'). וצריך לברר אמאי אין כאן חיוב.

ונסמך לכך דברי הירושלמי סוטה סוף פרק ז' דאיתא שם (על פי ביאור הריב"ז) שההבדלה במוצאי ר"ה של שנת השבע היא גם על קדושת שביעית, ובעבר שביעית לא שייך הבדלה כיון שאין כאן מקודש לחול דקדושת ר"ה איכא כאן ובמוצאי ר"ה ההבדלה היא אף על השמיטה ע"ש.

ויש שרצו לומר שכיון שיש כאן הפסד עד שהתורה אמרה וכו' תאמרו מה נאכל וגו' לא שייך בזה שהחינו כיון שיש כאן צער וכעין שכתבו הראשונים בטעם שאין מברכים על ספירת העומר ברכת שהחינו, וראיתי לנכון להביא מה שכתב בספר נעם אלימלך בשם אחיו שדקדק מדוע התורה כתבה הקושיא וכו' תאמרו מה נאכל, טוב היה שלא לומר כי אם צוית את ברכת, וממילא לא יקשה שום אדם לומר מה נאכל, וכתב שהשם יתברך ברוך הוא כשברא את העולם השפיע מטובו שפע לצרכי בני אדם ודרך השפע שלא להפסיק כלל אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון בבורא ברוך הוא המשגיח אמיתי הון ומפרנס בריחוק בלי הפסק כלל אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטורח פגם חלילה בעולמות עליונים ונפסק השפע חלילה וצריך השם יתברך ברוך הוא לצוות מחדש השפע שתלך כמו מתחילת הבריאה וזה הוא וכו' תאמרו כו', וא"כ אף ששומרי שביעית נקראים "גיבורי כח" אין ראוי לראות את מצות שמיטה בעיניים של הפסד ושלכן לא יהיה בזה ברכת שהחינו.

ונתבונן בעיקר גדר מצוות שביתה שביעית ואח"כ לעיין.

שדהו ודימו זאת לשביתת בהמתו בשבת, ולכא' היה נראה דגדר המצוה היא שהאדמה תשבות מעבודות ולא שהאדם ישובת מעבודות באדמה, ובאמת ברמב"ם בריש הלכות שמיטה בהקדמה שם כתוב מצות עשה שתשבות הארץ ממלאכתה בשביעית, אמנם הרמב"ם בספר המצוות עשה קל"ה כתב שצונו לשבות מעבודת הארץ בשנת השביעית, משמע דזה ציווי על האדם לשבות ממלאכת הקרקע, ולא שהאדמה תשבות.

ובמנחת חינוך מצוה קי"ב כתב דהוי מצוה על הארץ שתשבות ומש"ה כתב דהמשכיר שדהו לגוי והוא עובד בה עובר הבעלים בעשה דשביתת הארץ, כבשביתת בהמתו בשבת. ובמצוה שכ"ו דן שיהיה אסור מאורייתא לזרוע סמך לשביעית באופן שההרשעה תיעשה רק בשביעית כיון דבכך הקרקע לא שובתת ונעשה בה זריעה בשביעית. ונוכיר כאן את המעשה הידוע עם הרב מפוניבז' שגחן לאדמה בשנת השביעית ולחש לה שבת שלום לך אדמה. ובמהרש"ל בב"מ דף צ' כתב שודאי אסור אמירה לעכ"ם בשביעית לפי שהשביעית תלה הש"ת קדושה בארץ דכתיב שנת שבתו יהיה לארץ.

ולפ"ז מי שיש לו בשביעית קרקע מושכרת ביד מי שאינו שומר תר"מ יעבור הבעלים באיסור דאורייתא של שביתת הארץ, כמו בשביתת בהמתו, אמנם עיין בספר מעדני ארץ שביעית סימן י"ג שכתב שבאופן של הבלעה כמה שנים לפני שביעית מותר, ועיין בחזו"א סימן י"ז ס"ק כ"ה שדן דאף שזה דין שהקרקע תשבות מ"מ אין השביתה שתשבות מכל מלאכה אלא כל השביתה זה שתשבות ממלאכת ישראל, וע"ש עוד בדעת הרמב"ם דאף שזה דין על הארץ שתשבות אין עובר הבעלים כבשביתת בהמתו אלא העובר בה הוא זה שעובר על שביתת הארץ, ולהלכה למעשה יש

המשך בעמוד 2

למורנו המרא דאתרא שליט"א
לרבני השכונות ובתי הכנסת
לדייני הבד"צ ומורי הצדק
לראשי הישיבות והכוללים
לגבאי בתי הכנסת, לבני הקהילה התורנית
לכל תושבי העיר ולכל בית ישראל
שלוחה בזאת ברכת
כתיבה וחתומה טובה
ויהיו נא אמרנו לרצון לפני אדון כל

דבר המערכת

עברנו שנה לא פשוטה כלל ועיקר. לצד הדברים הנפלאים והטובים שקבלנו מאבינו מלכנו, עד אין קץ ושיעור, עם כל זאת בעינינו. עיני בשר, נראה היה שהשנה לקינו בכפלים, כאשר המגפה הכתה בכל העולם עם מליוני הרגומים, זאת לצד האסונות שחווה הציבור החרדי החל מהאסון במירון וכלה באסונות פרטיים רבים, כשלא מעט משפחות אידו את יקיריהם באסונות שונים ומשונים. והנה אל"פ שבדאי שדרך הטוב להטיב וכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד, מ"מ בעיני בשר נראה שמידת הדין פגעה בכלל ישראל בשנת התשפ"א עד למאד. ובנוסף, עומדים אנו, בדרך הטבע, אל מול סכנות קיומיות ומחיריות, ע"י הצוררים הישמעאלים, הרוצים לכלותינו מכל עבר, מסוריה ועד אירן, ה' ירחם. כאשר יחד עם זאת, משנאי ה' נשאו ראש ומתנכלים לכל דבר שבקדושה ובפרט ללומדי התורה המחזיקים את הארץ ואת העולם ע"י לימוד התורה. וע"ז הם מסכנים את העתיד של כל הישוב היהודי בארץ הקודש. ויש להתפלל עליהם שישבו בתשובה שלימה במהרה.

אולם, הסתכלות מעמיקה ונוכחיה יותר אומרת, שברור שלפני הכל אנו צריכים להודות ולשבח על כל נשימה ונשימה, על ארץ חמדה טובה ורחבה, בריאות הגוף והנפש, שמחה ואור, נחת יהודית ואפשרות לשקוד על התורה והעבודה בהשקט ובבטח, למרות ההסתה המתלהמת וגלי השנאה החמורים שעברה היהודית החרדית במהלך השנה החולפת. צריכים אנו להכיר טובה מקרב ולב עמוק על שזכינו לקבל מתנת חיים ולחיות כיהודים עוד שנה בעולמו של מלך מלכי המלכים ית"ש. אך בד בבד אי אפשר להתעלם מים הצרות, מחשכת הגלות והמצור הסובב אותנו, מבית ומחוץ. וברור שזקוקים לרחמים מרובים מאוד, והכל ייקבע מחדש בראש השנה התשפ"ב, כאילו לא היה עבר והווה. הכל בכל מכל כל נפתח מחדש, נכתב ונחתם מחדש.

האפשרות בידינו. "אין מלך בלא עם". והקב"ה נתן לנו את הכח הנפלא שנהיה אלו שממליכים את הקב"ה ולקבל את עול מלכותו ברצון. והיה אם יחפוץ המלך לראותנו בצבאות לגיונותיו ומאוזחי מלחמתו, הרי מובטח לנו שכל מחסורינו, מאורינו וענייננו, יוספקו ישירות מאוצר הממלכה.

והנה מלבד הדאגה לגורלנו וגורל לדינו, גם מבלי להביט על צרכי החיים שלנו, הרי בראש השנה ניתנת לנו הזדמנות פז להמליך את הקב"ה. לעוד שנה של קבלת הכתר, תוך מלכות שמים. המלך רוצה שאנחנו, האנשים הקטנים, הפשוטים והנבערים מדעת, ימלכו אותו עליהם, על מעשיהם ועל לבבם. הקב"ה קורא לנו: "המליכוני עליכם!!" בני אהובי, ממתין אני להמלכתכם!! איזה זכות גדולה! שמחה מופלאה היא זה! ויסוד המלכת הקב"ה עלינו הוא בלב. זה ע"י ביטול רצוננו לרצונו, שהוא מעבודות קשות שבדורנו. המלכת הקב"ה עלינו, היא להתדבק בתורתו ובמידותיו, וזה עיקר עבודת ר"ה, להכניס את הקב"ה במקומות בלב ובגוף שלא היה ניכר מלכותו עד עכשיו.

בסימנה של שנה זכינו לעוד מעמד של המלכת הקב"ה, כשמחת "הכנסת ספר תורה" שנערכה אמש בבית הכנסת "זכור לאברהם" (ישיבת הר"ן), שם זכו להכניס ספר תורה לביה"כ ימים ספורים לפני יום הדין. ימים בהם אנו משתוקקים יותר מתמיד להתקרבות להקב"ה ית"ש. המעמד נחגג ברוב שמחה וגיל של בני הקהילה וכלל תושבי העיר שחגגו בהתרוממות הנפש את שמחת הכנסת ספר התורה, תרומתו הגדירה של רבי חיים סגל שליט"א ומשפ'. מעמד סיום כתיבת ספר התורה נערך בהשתתפות רבנים בראשות מורנו המרא דאתרא הגאון רבי שלמה זלמן גרוסמן שליט"א וראש ישיבת "כנסת יחזקאל" הגאון רבי ברוך מרדכי אטינגר שליט"א. התהלכה לכבוד התורה, יצאה לרחובות של עיר בליווי תזמורת בהשתתפות רבים מתושבי העיר בראשות הרבנים, כשהמשתתפים רוקדים ברוב עוז ותעצומות לפני ספר התורה לכבודה של תורה במשך שעה ארוכה, וממשיכים בשמחה בהיכל ביהכ"ס. בסעודת המצווה שנערכה לרגל הכנסת ספר תורה, נשאו דברים חתנו של התורם הרה"ג רבי עמיאל ביליצקי שליט"א שאף עשה במקום סיום מסכת בכדי לחבר תורה שבכתב עם תורה שבע"פ ועוד ממתפללי ורבני ביה"כ. במעמד המכובד השתתפו רבנים, אישי ציבור וקהל רב ששמח לכבוד התורה. גדול היה המעמד לכבוד התורה ולומדיה.

נכליל את כולנו בתוככי הכלל-ישראל, כאיש אחד בלב אחד. נתאחד כולנו תחת דגל עול מלכות שמים ונקרא כולנו יחדיו, בקול ובלבב שלם, "יני אנו עמך ואתה אבינו, אנו עבדיך ואתה מלכנו, אנו מאמיריך ואתה מאמירנו", שהרי באמת ובתמים, שם ורק שם, נמצא כל יהודי ויהודי. הרי באמת אנחנו קרובים אל המלך ורוצים באמת להיות קרובים אליו, להתרפק על טובתו ולהתקרב עוד ועוד. **ומלכנו**, אבינו מלכנו, יפתח שערי שמים לתפילותינו, יכלה שוד ושבר סער וסופה ויגזור עלינו גזירות טובות ומתוקות מדבש, מתוך שפע סייעתא דשמיא והרחבת הדעת לעובדו ולעשות רצונו בלב שלם.

ברכת שנה טובה לרבנו הגאב"ד שליט"א, למרנן ורבנן ותלמידיהו, חברי הבד"צ, רבני הקהילות הקדושות ומורי ההוראה היקרים של הבד"צ, ראשי הישיבות והכוללים, עמלי התורה היקרים, ולכל תושבי עירנו!!
שבת שלום

טיפול בעציצים בשמיטה

עם הכנס שנת השמיטה הבאה עלינו לטובה, מוטל על כל אחד ואחד ללמוד דיני שביעית, ובעיקר הדינים המצויים למעשה בכל בית, כמו מלאכות האסורות והמותרות לעבוד בגן בשנת השביעית, ובעציצים ובפרחים הגדלים בבית, וכן ללמוד דיני שביתת הארץ גם בבית, ושמירת קדושת פירות וירקות של שביעית.

זכות גדולה זכה דורנו שיש לנו אפשרות לשמור על השביעית כהלכתה, אחרי שדורות רבים לא זכו לכך שיוכלו לשמור שביעית כהלכתה בארץ הקודש, ואפשר לקיים כיום בכל בית דיני השמיטה כמעט בלי שום קושי, רק בשימת לב ללמוד ולדקדק בהלכות שביעית. ובזכות זה נזכה לברכת התורה "וציית את ברכתך", ונזכה להכיר בבעלותו של הקב"ה על כל הארץ והעולם, ולא נאמר "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", אלא "לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה", והוא הנותן זרע ומחייה את כל היקום שהוא יסוד כל התורה כולה.

נסתפקו בירושלמי מס' ערלה (פ"א ה"ב), אם מצוות שמיטה היא רק בשדה, שכתוב שדך לא תזרע, ובית אינו בכלל שדה, או שיש מצוות שמיטה, גם על מה שגודל בבית, כיון שנאמר ושביתה הארץ, וקרקע הבית הוא בכלל ארץ. [וגדר בית הוא שיש לו מחיצה עשרה טפחים, וכן תורה קבועה מאבן או מבד עבה קבוע, ואפשר גם ניילון עבה קבוע, אף שיש שם אויר ושמש, אבל לא בחממה]. שלדעת רוב האחרונים נחשבים כגידול בשדה גם שמכוסים בניילון עבה, כיון שנעשו לצורך גידול בהם והמקום הוא מקום זריעה, [אף עיקר הטעם שעושים בחממה הוא כדי שלא יכנסו לשם שרצים וכיו"ב, דגם זה נחשב בכלל זורע בשבת, ראה בירושלמי כלל גדול הלכה כ' וחוט שני שביעית ח"א עמ' ה' עיי"ש]. [אמנם אפשר דכאן התולעים אינם ממש מקרסמין ומקלקלים את הפרי, אלא חוששים שלא יוכלו לאכלם משום איסור תולעים שבהם, וזה כעין שמירה, אמנם סו"ס המקום נעשה בפועל בשדה]. והחזו"א בסימן כ"ב ס"ק א' כתב שיש להחמיר בזה, ודחה דברי הפסנת השולחן שימן כ' ס"ק נ"ב שכתב שאפשר להקל, ששמיטה בזמן הזה דרבנן והתיר לזרוע בבית. ורוב האחרונים פסקו כחזו"א, ראה בפני משה ובמראה פנים שם ומנחת שלמה סימן כא אות ז.

ישנם שלושה חילוקי דינים לגבי עציצים הנמצאים בבית:

א) עציץ שיש בו נקב שמוציא שורש קטן (שהוא בערך גודל מילימטר) בתחתית העציץ או בצידו, נחשב עציץ נקוב. (עוקצין פ"ה משנה י' וגמ' שבת צה:). והטעם שהיניקה של העפר היא גם באלכסון. חזו"א ערלה (א' ס"ק ט"ז אותה). וראה במ"ב סימן של"ו ס"ק מ"ב וראה בשו"ת מנח"ח ח"ח סימן צ"ב. ואם יש בו רק נקב קטן לצורך הוצאת המים המיותרים, עדיין נחשב עציץ שאינו נקוב. ראה חזו"א סימן כ"ה ס"ק א' שאין אנו בקיאים בשיעורו בדיוק, ולכן צריך שלא יהיה הנקב גדול המוציא משקים ברווח, וראה במ"ב אור"ח סימן קנ"ט ס"ק ז'.

דין עציץ נקוב הוא כמחבור לקרקע לכל דיני שביעית, ואפילו אם העציץ מונח על האויר או אדניות במרפסת וכדומה, משום שהם יונקים מהקרקע, ואסור לזרוע או לשתול ולקצור בעציץ נקוב. וכל הטיפולים בשנה השביעית בעציץ נקוב צריך להיות כמו בכל הדברים הגדלים בקרקע. ואסור לקנות או לקבל במתנה עציץ עם צמח או פרח שנועד בשביעית. ומותר להשקות עציץ נקוב רק כדי למנוע נזק ניכר לצמחים [ויבאר בנפרד].

ואין להרים את העציץ שאינו נקוב על השולחן וכדומה ולהניח אחר שוב על גבי הריצפה, שכיון שמנתק את יניקתם מהארץ וכשמחזירים

לארץ חוזרין ויונקין מהאדמה. ואם הרימו אותו מהאדמה, יניח מתחת העציץ דבר המפסיק בינו לבין הקרקע ונהפך ע"ז זה לעציץ שאינו נקוב, ואז מותר להחזירו על הקרקע. וכן אין להרים העציץ מהקרקע לאויר ולשוב ולהניחה, ובדיעבד אם הרים את העציץ לאויר בלי הפסק מותר להחזירו למקומו. וראוי להניח גם בזה דבר המפסיק בין העציץ לבין הקרקע. ויש לשים הפסק גם כנגד הענפים והעלים שיוצאי מחוץ לפנות העציץ, שיונק דרך האויר. ומותר לגרוור בבית ממקום למקום ויש אוסרין לגורור ממקום למקום שנחשב כעוקרו מהקרקע, ויש להקל בזה, אבל להוציא לגמרי למקו"א אסור. וראה בס"ק ה' לגבי קומות עליונות.

ב) עציץ שאינו נקוב, מסקנת הפוסקים להחמיר בו מדרבנן כמו עציץ נקוב, שאסורו אינו נקב כנקוב ואין לעשותו לעציץ נקוב.

ג) עציץ שאינו נקוב הנמצא בתוך בית, בשעת הצורך מותר לעשות בו מלאכות האסורות רק מדרבנן, גם לאוסרים לזרוע בעציץ זה בשביעית. ויש המתירים בשעת הדחק לזרוע בעציץ שאינו נקוב הנמצא בבית, על פי הירושלמי בערלה פ"א הלכה ב' שנסתפק בזה, דאפשר דאין שביעית נוהגת בבית משום שנאמר שדך לא תזרע, ובית אינו שדה. ובפאת השולחן סימן כ' ס"ק נ"ב פסק דכיון דשביעית בזה"ז דרבנן, פסקין להקל ומותר לזרוע בשביעית בקרקע שנמצאת בבית. והחזו"א חולק עליו, וכתב בשביעית סימן כ"ב ס"ק א' וסימן כ"ו ס"ק ד' שהמיקל בעציץ שאינו נקוב בתוך בית יש לו על מי לסמוך, שמצרפים בזה גם דין בית וגם הדין של עציץ שאינו נקוב. וכ"כ בסדר שביעית לחזו"א

ד) ואין להוציא את העציצים למרפסת או מחוץ לבית, ודינם כדין שדה, חזו"א סימן י"ט ס"ק כ', ואין לפתוח תריסים או חלון כנגד העציץ במסרה שיגיע אליו קרני שמש אם מתכוון לזה. לכן אין להעביר עציצים ממקום של צל למקום שיש שמש וכדו' כדי שיגדל יפה, וראה מש"כ בפ"ד ס"ק ו'.

ה) ריצפה של בלטות שלנו, הכריע החזון איש שאין זה נחשב כהפסק בין העציץ לקרקע, גם בקומה העליונה, ראה בשבט הלוי ח"ז סימן קפ"ד, וכ"ש בין הבלטות ויש שהקילו בקומה העליונה בבית או שעומד על עמודים אלה במנחת שלמה סימן מ"א אות ב' שדינו כעציץ שאינו נקוב שהריצפה חוצצת ע"ש. ולכן אם העציץ עשוי ממחבת או חרס או מזכוכית או פלסטיק קשה, יניח דבר מתחתיו שיפסיק בין העציץ לבין הקרקע מהחומרים שהזכרנו, ויניח מחיצה או ניילון עב שלא ייקרע, או מחומר פיו.סי. ויניח גם מתחת הענפים והעלים היוצאים מחוץ לעציץ, [שגם הענפים יונקים מהאדמה, וראה חזו"א סי' כ"ב ס"ק ע"ו, ובמנחת שלמה סימן מ']. והרי זה נחשב כעציץ שאינו נקוב. ואם יש מחיצה בינו לקרקע, או שהעציץ נקוב מונח על השולחן, או שמונח באויר במקום גבוה בלי הפסק אסור להורידו על הקרקע שהוא יונק ע"י זה יותר ויש הפסק. ולכאורה ה"ה לגבי העלים היוצאים מתוך העציץ גם בקומה העליונה, אבל בספר משפטי ארץ (פ"ז הערה 26 כתב בשם הגרי"ש אלישיב להקל לגבי העלים בקומה העליונה ע"ש, ויש מחמירים גם כשמניח הפסק מפלסטיק קשה, ונראה דבפלסטיק קשה מאד יש להקל שנחשב הפסק. ויש חילוק בזה בין צמח רך לצמח קשה. והפסק של ניילון קל או בגד אינו נחשב הפסק, שאינו מפסיק בזה את היניקה מהאדמה, וגם זה יכול להתקלקל בנקל. וכן אין להקל בהפסק ע"י שטיח בלי חורים. **ובעציץ** של עץ או חרס אפילו אינו נקוב, דעת הפוסקים להחמיר דזה נחשב כעציץ נקוב כיון שזה מחלחל, וכ"ש שאין חומרים אלו נחשבים כמפסיקים בין האדמה לקרקע.

והשתא נשוב לענינו לדון על ברכת שהחיינו דבאמת איכא ב' מיני שהחיינו למשל בחג הסוכות איכא שהחיינו מצד קדושת החג ואיכא שהחיינו מצד מצוות סוכה וכוללים שניהם בברכה אחת, וכשנדון לברך בשמיטה מצד המצוות יתכן דלא נתקן שהחיינו אלא על מצוה של עשיה, ובשמיטה אין כאן מצוות מעשיות אלא העדר ממלאכה, (ואף חלק המצוה לא תמיד הוא תחילת השמיטה אלא יתכן שרק באמצע שמיטה כגון בקנה קרקע באמצע שמיטה) וכלפי החלק שמגביל לקדושת החג שזה השבת שבתון שנאמר בשמיטה, חלק זה הוא כלל לא על האדם אלא על הארץ. וכל מה שכתב הספורנו שיש כאן תכלית בשביתת האדם זה כלפי עשיית העבודות שישבות מכן, אבל ה"שבת" היא של הארץ כדכתיב בקרא את אשר לא שבתה.

שבת שלום לך אדמה

להולדת הבן-הנכד

הרב **בנימין אביחי רבי ומש'**
ואביו הרב **ישי בבי ומש'**

להולדת הבת

הרב **יחיאל רוטלוי ומש'**

להולדת הבת-הנכדה

הרב **יעקב שרשבסקי ומש'**
וחמיו הרב **שלום לסינגר ומש'**

בהכנסו לנועם עול תו"מ

הרב **יוסף היימן ומש'**
ובנם הבח' **שמשון שמעון שיחי'**

הרב **יצחק חן ומש'**
ובנם הבח' **שמואל שיחי'**
והסבא הרב **דן זכריה ומש'**

נושאים בהלכה

המשך מעמוד 4

ג] ואמנם כל יסודינו נפל לכאן בבירא עמיקתא מהמבואר בב"ב י' ע"ב האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי"ז צדיק גמור, כאן בישראל כאן בעכו"ם, והתוס' ב"ר ד' א' נקטו בזה דהעכו"ם נחשבים בנתינת הצדקה שלהם כתוהא על הראשונות, וחז"ל דגם בצדקה שייך "תוהא על הראשונות", וצ"ע.

ואולם ביאר לי בזה בטו"ד הרה"ג ר' ישי שנדרופי דמ' הגמ' הרי מוכח דחסר בצדקת העכו"ם גם בנוגין שפגנו חי לבסוף בזכות הצדקה, וביותר יקשה ג"כ על כל הני גדולים שכל דבצדקה ל"ש מצוות צריכות כוונה, (וכו' בבבאור הגר"א ז"ל לתיקו"ז וכן מובא בשם הבעש"ט וע"י בזה בס' ויאמר שמואל), אלא דכוונת הגמ' והתוס' דמצות צדקה של גוי, שהחלק מעיקר על תנאי שבנו יחיה, ע"כ הוי פגם וחסרון במצוה, דוגמת ו'תוהא על הראשונות', אך כשישראל קיים צדקה בלא תנאי ורק אח"כ חזר בו, בזה שפיר י"ל דאין בזה "תוהא על הראשונות", וז"פ.

קול התורה

הודעה

הננו להודיע כי העלונוים הבאים ייצאו בעז"ה לש"ק פר וילך (-שובה) ולחג הסוכות קבלת מודעות לעלון הבא עד מוצאי ר"ה בברכת כוח"ט, המערכת

כולל ישיבת בעיר פותח קבוצה חדשה לאברכים צעירים לפרטים: 0527618939

לוחים פרשני אנגלית ואין נחמס
909 0000
בשבתות מוצאי תענית ומוצאי חמשים

רחם עלינו והושיענו כי אליך ענינו!
החובה שלנו לעני העיר, הזכויות שלנו ליום הדין!

פרשת השבוע

הנסתרת לה' אלוקינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת (כ"ט, כ"ח)

שני זמנים ניתנו לגאולה העתידה: האחד - זמן נסתר אשר אינו יודע לשום נברא, והוא סתום וחתום, עד שאפילו משה רבינו, אדון הנביאים, לא ידעו. השני - זמן גלוי לכל נאמר: "היום - אם בקולו תשמעו". משה רבינו נתנבא על הגלות - וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה", אך אימתי יגאלו ומתי יהיה קץ הפלאות, אף משה רבינו לא ידע. כי זמן הגאולה גלוי הוא וידוע לפני הבורא יתברך.

על כך נאמר: "הנסתרות" - הגאולה הנסתרת היא - "לה' אלוקינו", אשר לא גילה סודו לעבדיו הנביאים. אך "הנגלות" - הזמן הגלוי לכל - "לנו ולבנינו", הלא הוא - "לעשות את כל דברי התורה הזאת". בידינו לקרב הגאולה ולהביאה בכל יום נאמר: "היום אם בקולו תשמעו". (כתב סופר)

בפיך ובלבבך לעשותו (ל', י"ד)

הקדים הפסוק "פה" ל"לב", ללמדנו שיש בכח הפה למשוך את הלב אליו. אך כל זה אלא בעת שפיו דובר אמת, אך אם מרחיק את הפה מהלב, לא יגרו הלב אחר דברי פיו.

(רבי יחזקאל ליושטיין)

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוקים ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל (כ"ט, ט')

יש בעם ישראל דרגות, והחשוב חשוב קודם. תחילה "ראשיכם" אח"כ "שבטיכם", "זקניכם" וכו'. אבל כאשר "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוקים", כאשר עומדים אתם לפני השי"ת, הרי מתבטלים כל ההבדלים הללו וכל אנשי השם כלא היו, והרי כלכם כאחד - "כל איש ישראל". (מהרי"ץ דושינסקי)

ותראו את שיקוציהם ואת גילוליהם...פן יש בכנס שורש פורה ראש ולענה (כ"ט, ט"ז-י"ז)

פירש רש"י "שיקוציהם: על שם שהיו מאוסים כשקצים. גילוליהם: שמוסרחין ומאוסין כגלל... פן יש בכנס וגו': לפיכך אני צריך להשביעכם". צריך ביאור, הלא אדרבא, מאחר שראו את אליהם מאוסים כשקצים, מוסרחין ומאוסין כגלל, שוב אין צורך להשביעם לבל ינהו אחריהם.

על כרחק אתה נמצא למד, שבזמן שאדם רואה עבירה, אפילו היא מאוסה בעיניו כשקצים וכגללים, כיון שראה אותה צריך לבדוק עצמו, פן לבו החל פונה לשרוש פורה ראש ולענה. שכן עצם ראיית העבירה מטמטם ומשפיע רעה רוחנית על האדם, עד שצריך כבר להשביעו אם לבבו פונה מעם ה'.

(הגרי"ז מבריסק)

הפיוטים בתפילת ר"ה

מעלת הפיוטים

וז"ל קב הישר (פרק פו) כי בכל פיוט ופיוט יש סודות נפלאים... הפיוטים נחתרו על פי עצת מלאכי מעלה שנגלו לרבי אליעזר הקליר שסידר סדר הפיוטים על פי א' ב' ועל פי תשר"כ כי כן מזמרים ומשבחים למעלה. עיקרם של הפיוטים הוא עיבוד מודרשי חז"ל בצורה של שירים ולפעמים הכניסו הפייטנים לתוך דבריהם גם דברי הלכות כדי להורת לעם את ההלכה בה ינהגו.

קושייתו של החזו"ת יאיר (בספרו מקור חיים סימן סח) היאך מעריבים תורה ותפילה - ומיישב לפי שתקנו אמירת הפיוטים באותם זמנים שלא היו ראויים ללמוד מפני הגזירה, לכן חכמים שביניהם תקנו להם בכלל התפילה הלכות כדי להכיר ולהזהיר עמי ארצות הלכות בה חגג והלכות ימים טובים והלכות שבת ודקדוקי הלכות בדרך שבח והודיה ופיוטים.

הטעם שתקנו הפיוטים בלשון שאינה מובנת

כדי שלא ילמדו הגוים את השבחים ויבאו לשבח בה לאלוהיהם (ש"ת שער אפרים סימן ג). ונשאל הגרש"א האם מותר לבאר הפיוטים, והשיב שמוותר, והטעם: לפי שכונות השער אפרים היא רק על הנוסח המקורי (שלמי מועד).

פתיחת ארון הקודש באמירת הפזמונים

הטעם שפותחים את ארון הקודש באמירת הפזמונים - כדי לעורר רחמים עלינו בשמים ושיפתחו לנו שערי שמים להפילתנו ואנו עושים בתחנונים ומרמזים בעליונים (אלף המגן תקצב, א). **טעם אחר:** כנגד כניסת כהן גדול לקודש הקדשים לפי שבארון הקודש נמצא ס"ת ובקדש הקדשים היה הארון עם לחות הבית, וזאת כדי להגדיל הכוונה ולהקדישה קדושה יתירה (לבוש קלג).

עמידה בשעת פתיחת הארון קודש באמירת הפזמונים

ישיבה: מעיקר הדין אין חיוב לעמוד כשארון הקודש פתוח לפי שארון הקודש מוגבה ו' פסחים והיו רשות בפני עצמה (רמ"א יור"ד רמב יח, ט"ז). **עמידה:** אמנם רבים נהגו לעמוד, הטעם: דרך כבוד, ובפרט הישיבים סמוך לארון הקודש שראויים את הס"ת (ט"ז יור"ד רמב יח, א). יאמר לעמוד או בחזרת הש"ץ או בשעה שארון הקודש פתוח, יעמוד בחזרת הש"ץ, והטעם: לפי שיש להזהיר יותר מקור (הגר"ק חוט השני תקצב כז).

הטעם שבמסופר ביום שני של ראש השנה אין אומר החזן "מסוד חכמים" לפי שמסוד הוא רשות לש"ץ על הפיוטים וכיון שביום ב' אין אומרים פיוטים בברכה ראשונה, אין צריך לומר מסוד (אוצר כל מנהגי ישיבות סימן ס' אות י'). **"יראתי בפצונו": "יראתי" הוא רשות לשליח ציבור להתחיל התפילה. **אמירת פזמון זה עם החזן -** אין לומר פזמון זה עם החזן, ולכן יש לשתוק בשעה שהשליח ציבור אומר זאת, ומי שחשקה נפשו לומר פיוט זה כי הוא מעורר לב האדם יאמר בלחש שלא יתבלבל הש"ץ, וגם ידלג מה שאומר שם "משלחי להמציא כפר ומחל" שלא יהיה כדובר שיקדים שרי ידעו ש"ץ, וביום השני ידלג "לחלותך שלחוני" (מטה אפרים סימן תקפד י').**

"לא עורר דין" - הטעם שאומרים פזמון זה ביום א' ור"ה בשחיתות וביום ב' במוסף - לפי שנחלקו בגמ' (ר"ה עז, א) אם הקב"ה דן את עולמו ב' שעות ראשונות של היום, או ב' שעות שניות ובקל הפיוט לא ידע להכריע אי בשלוש ראשונות והוא זמן שחרית או ב' שניות שהוא זמן מוסף לכן ביום ראשון

ביהמ"ד המרכזי מאור שרגא

זמני התפילות ביום חמישי - צום גדליה

שחרית.....6:10, 6:45, 7:10, 7:30, 7:50, 8:10, 8:30
מנחה.....1:10, 1:30, 1:50, 2:15, 2:45, 3:15, 3:40
.....4:00, 4:20, 4:40, 5:00, 5:20, 5:40, 6:00, 6:20
מעריב.....7:20, 7:25, 7:30, 7:35
ולאחמ"כ (עד 1:00) מניינים ברצף בהתאספות מנין

זמני הסליחות ותפילת שחרית בער"ה ועשי"ת
{עז"ל פתוחה בלילה ובזמנים המודגשים בבוקר}

סליחות כל לילה --- 12:38

בוקר ער"ה -- 4:55, 5:55, 6:30, 7:00, 7:30, 8:00

בוקר עשרת ימי תשובה. 6:00, 7:00, 7:30, 8:00

.....6:30, 7:00, 7:30, 8:00

בצום גדליה המניינים לסליחות עד 7:30 - 5 דק' מוקדם יותר בערב יום כיפור המניינים 10 דק' מאוחר יותר *

[שחרית בער"ה].....6:01, 6:30, 7:00, 7:30

.....8:00, 8:15, 8:30, 8:45, 9:00

[שחרית עשי"ת].....7:00, 7:30, 8:00, 8:15, 8:30, 8:45

.....7:30, 7:45, 8:00, 8:15, 8:30, 8:45

הזקוקים לשמיעת תקיעת שופר בביתם בראש השנה

בחלק התחתון של העיר

יפנו למש' ליפשיץ, חוני המעגל 14

03-9096416 050-4128603

בחלק העליון של העיר

יפנו למשפחת פרנקפורט, רמב"ם 7

03-9095227 052-7103714

קופת העיר מתן בסתר

בשמיאות המרא דאתרא הגרש"ז גרוסמן שליט"א

מזלזל טבא וגדיא נאה

ברכת מזל טוב שלוחה קמיה האי גברא רבא יקירא

המסור לרווחת עניי עירונו

אחראי ועדת התמיכות שעי" הקופה

הרה"ג רבי שלום לסינגר ומשפ' שליט"א

לרגל השמחה במעונו בהולדת הנכדה תחי'

יתן השי"ת שייכו אביה ואמה לגדלה לתורה לחופה

ומע"ט וירוו הוריה וזקניה רוב נחת ממנו ומכל יו"ח

מתוך אושר ושמחה מכל יו"ח כל הימים

קופת העיר - מתן בסתר

בשמיאות המרא דאתרא הגרש"ז גרוסמן שליט"א

בשמחה רבה הננו להודיע כי עלה בידינו להשיג

ארבעת המינים מהודרים

שנבחרו ונבחרו בקפידא לפי כל דקדוקי ההלכה בפיקוח רבני הבד"ץ שליט"א

ההרשמה אצל הנציגים בכלים ובבתי המדרשות

לפרטים 0548432654

ההרשמה עד יום ה' ג' תשרי.

החלוקה לתקיים א"ה בבית ההוראה רח' אבטליון

בברכת כתיבה וחתומה טובה

הודעה חשובה

הננו להודיע כי בס"ד פועלת בעיר מונית שבת הנהוגה ע"י נכרי לצורך פינוי חולים באופן הנצרך ע"י גוי. - ניתן להזמין דרך המוקד הרפואי או ע"י גוי של שבת בביה"כ תפילה למשה ברח' אבן גבירול,

או במקרה הצורך ישיר למספרו של הנהג

0537173720

קח לך סניגור נאמן לימי הדין
עניי עירך וזעקים אליך **"יבשר לחיים"**
צוואתם נעלית לצדקתם וצוואתם נאמנת
90900000
במקרה הצורך יעמוד לצדכם ויגן עליכם

שלמה זלמן גרוסמן רב ואב"ד אלעד

לתושבי העיר שיחי

אלול תשפ"א

במים אלו, ימי הרחמים והסליחות, בהם כל אדם מתכוון לימי הדין הקרבים ובאים, אשר שופט כל הארץ יעמיד את העולם בדון ומי יזכה לפניו בדין, וכל אחד ואחד, בכל מקום בעולם שנמצא, זקוק לרחמים מרובים וחסדים גדולים לו ולמשפחתו ולכל עדת ישראל בעירו ובארץ הקודש כולה, בפרט בזמנים נוראים אלו והאסונות בעולם כולו, והשנה שנגיף קטן שאינו ניכר פוגע בעולם כולו ובהרבה אנשים רחמי"ל, ואין אתנו מי שידוע עד מתי תימשך מגפה זו הפוגעת בבריאות ובגשמיים וברוחניות של הרה אנשים, וצרך רחמי שמים מרובים. כשכל זה בנוסף על הצרות הישנות שאסור לשכוח, כשחבר רשעים מונפת מבחוץ ומבפנים על יושבי ארץ הקודש ומי ידוע מה ילד יום ושוא תשועת אדם, ועינינו תלויות ומצפות לישועת ה', ובזאת צריך כל אחד להתעורר בתשובה ומעשים טובים ולחפש זכויות שימליצו טוב בעדו, ואחד ממצוות היום החשובות הוא להרבות בצדקה ולעזור ולשמוח לב עניים, וצרכי עירו מרובים הם, ומחויבים כולם לדאוג לעניי העיר אשר אין דואג להם ועניי עיר קודמין.

ב"ה זכינו כאן בעיר לארגון 'קופת העיר מתן בסתר-אלעד' אשר פועלים בו אברכים ח"ח יראי ה' בני תורה יקרים במסירות רבה ובהתנדבות מלאה לשם שמים שלא על מנת לקבל פרס, לעזור לכל נצרך מעירו בסכום הגון ואופן מכובד, וכספים רבים חולקו עד היום לנצרכי העיר בפיקוח הרבנים הגאונים שליט"א, ומשפחות רבות מכל שכבות הציבור נעזרו ע"י הארגון החשוב הזה.

לקראת ימי החג הבאים עלינו לטובה אשר הוצאות המשפחות רבות וצרכי עמך מרובים, אני פונה אל כל הציבור לקחת חלק במצוה רבה זו, בנתינה חשובה והגונה למגבית של 'קופת העיר מתן בסתר-אלעד' ויזכו בזה לשמח לב עניים בחג, וע"י זה יתווספו למשתתפים זכויות גדולות לכל אחד ואחד להגן עליו ועל משפחתו בימי הדין, ונזכה כולנו להכתב ולהחתם לאנתר לחיים טובים ולשלום בספרן של צדיקים, ולהנצל מכל פגע רע ומכל צרה וצוקה וכו', ונזכה לישועת עמו ישראל ברחמים רבים בביאת משיח צדקנו בב"ה.

זמני הלכה למעשה אופק אלעד בעריכת הרה"ג רא"י זילבר זצ"ל

נה"ח מישורי	נה"ח הנראה	סוזק"ש מג"א	סוזק"ש הגר"א	שקיעת החמה
שבת	6:18	6:25	8:41	9:27
יום א'	6:18	6:25	8:41	9:27
יום ב'	6:19	6:26	8:42	9:27
יום ג'	6:20	6:27	8:42	9:27
יום ד'	6:20	6:28	8:42	9:27
יום ה'	6:21	6:28	8:42	9:27
יום ו'	6:21	6:29	8:42	9:28
שבת	6:22	6:29	8:43	9:28

ביהמ"ד המרכזי מאור שרגא

הננו להודיע כי בליל שבת קודש פר' נצבים
ולקראת יום הדין, ישא דברים מעניינא דיומא

מורנו **המרא דאתרא שליט"א**
בין קבלת שבת למעריב

הננו להודיע כי בליל ב' דר"ה לפני תפילת מעריב
(בשעה 7:00) ישא דברים בבית מדרשינו

הגאון רבי **חיים מן שליט"א**
ראש ישיבת "באר התלמוד"

הקהילה התורנית אלעד

הננו להודיע כי

חלוקת ארבעת המינים

בפיקוח רבני בד"צ אלעד

לנרשמים מראש

תקיים אי"ה **ביום חמישי ג' תשרי**

בביהמ"ד המרכזי "מאור שרגא"

בין השעות 21:00-23:00

מורי ההוראה של הבד"צ יענו לשאלות במקום

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט מראשי ישיבת "משנת המלך"

נישאים בהלכה

המזמר נועד לעזור את לב המעיינים בלבד
ולא לפסוק הלכה למעשה

החידוש שבתשובה ו"תוהא על הראשונות"

א) קידושין מ' ב' רשב"י אומר, אפי' צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות, שנאמר "צדקת הצדיק לא תצילנו מיום פשעו". והנה בסנהדרין ל"ז ב' אמר שמיום שנחרב ביהמ"ק א"פ שבטלה סנהדרין, מ"מ ד' מיתות לא בטלו והמחויב מיתה מסובב הקב"ה שימות במיתות כעין ד' מיתות ב"ד. וכל התוספות: וא"ת והא חזינא כמה כופרים בעיקר דמתים כדרכם? וי"ל דזכות מילה תולה ושכר מצות שעשו משתלמין בעוה"ז כדכתיב "ומשלם לשונאיו", עכ"ל. והקשה דודו הגר"א מאיר דלכא"כ כופר בעיקר הוי כותהא על הראשונות, כיון דבלא"ה אינו מאמין במצוה ובזכותה. והגם א"נ דלא כן הוא, אכתי יקשה האיך כופרים בעיקר שתהו על הראשונות מתים כדרכם. והוכיח מכאן דודי שליט"א דרשע שעשה מצוה ותהא עליה, הדקה"ה משלם לו שכר בעוה"ז עליה, וממילא שפיר כ' התוס' דרשעים הללו מתים כדרכם מפתא שכר המצוות שעשו בעוה"ז והי"ת"ש משלם לשונאיו בעוה"ז, והיינו דהגם שתהו על המצוה עדיין צריך לשלם שכרם על עצם עשיית המצוה והתיקון שנגרם ע"י המצוה (ועי' קובץ מאמרים להגרא"ו מאמר על התשובה), עכ"ת.

ולדעת לא כן הוא, דהנה הקב"ה אינו מחויב לשלם שכר מצוות בהאי עולמא, והגם שאדם שעשה מצוה ותיקן עניינה צריך לקבל עליה שכר, מ"מ כבר קבע הקב"ה שהשכר מתקבל בעוה"ב ושכר מצוות בהאי עולמא ליכא. ואולם מאחר שהקב"ה לא רוצה לשלם לשונאיו שכר מצוותיהם בעוה"ב, משלם הוא להם עליהם בעוה"ז. אך כשתהו על הראשונות וממילא א"צ לקבל שכרם ע"ז בעוה"ז, ממילא אין הקב"ה משלם להם עליהם בעוה"ז. כיון שא"צ לשלם עליהם בעוה"ב, וז"פ לענ"ד. ואמנם הראיה שהביא מד' התוס' בסנהדרין צריכה תשובה, וכדלקמן.

ב) והנראה דהתוס' נקטו "זכות מילה" בדוקא, והיינו דאין מושג של "תוהא על הראשונות" במצות מילה, דכיון שלא האדם מל את עצמו ואין לו בחירה עצמית בזה, ע"כ אין בכוחו להתחרט ולתוהא ע"ז, דהוא אינו "בעל-הבית" על מילתו. ואולי ז"ב דברי הוי"ק (פרשה ל"א) "ואליהו עלה על ראש הכרמל וישם פניו בין ברכיו" אמר לפני הקב"ה, רבש"ע אם אין להם זכות, הבט לביתי מילה, עכ"ל, והיינו דהגם שלא עשו כלל מצוות, או שעשו ותהו עליהם בעוה"ב ע"ז וכפרי בעיקר ותהו על עשיית רצונו ית"ש, מ"מ מילה שאני דל"ש ביה תהיה על הראשונות. ועי' אליהו זוטא פרשה כ"ה. ודבר זה יש לכא' לדייק מלשון הרמב"ם (תשובה ג', ג') שכתב: "כל מי שניחם על המצוות שעשה ותהו על הזכויות ואמר בלבו ומה הועילתי בעשייתך, אולי לא עשיתך אותך, הרי זה איבד את כולו ואין מזכירין לו שום זכות בעולם". הרי שהרמב"ם דקדק ש"תוהא על הראשונות הם במצוות שעשה, ולאפוקי דהוי מצוה שנעשתה בו.

ומה שכתבו התוס' דאיכא ביה ג' כ"כ "שכר מצוות" חשבתי חידוש נוסף, דהנה מצוות ה' מחולקות לב' מחלקות. א- מצוות שבין אדם למקום, שעניינם עשיית רצון ה', ומצוות אלו צריכים כוונה לעשות נח"ד לבורא ית"ש. ב- מצוות שבין אדם לחבירו, שכבר נתבאר בכמה דוכתין שא"צ כוונה, ואמר' דהמאבד פירוטו ובא עני ומצאה, שקיים מצוה צדקה, והיינו משום דכל תכלית מצוות ב"א לחבירו הם לא עצם עשיית הגברא וכוונתו הטובה, אלא תכלית תוצאתם, שישאל נהנה מהם ובא על ידי מעשהו לכדי סיפוקו והארכת ית"ש, כ"ז בס' ויאמר שמואל בענין כוונה במצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים, עי' ש"ב וכו' הגר"ח ק"ב. וממילא אפ"ל דדוקא במצוות שתכליתם עשיית הגברא אמרי' דאם נתחרט מהו ה"תוהא על הראשונות", אך מצוות שלא ברצון וכוונת עושהו תליא מילתא, אלא בהנאת המקבל, בזה כיון שס"ס קיבל השני לא שייך בו "תוהא על הראשונות".

ואם כנים דברינו ננסה לתרץ בזה את קושייתו המפורסמת של הגר"א וסרמנ הי"ד (קובץ מאמרים, מאמר על התשובה), שהקשה שאם מצינו גבי מצוות שאם תהא על הראשונות הפסיד המצוות, א"כ מהי חידושה של מצוה התשובה, והרי גם בזה נוכל לומר שאם תהא על הראשונות בעבירותיו הפסידים וימחקו לחלוטין. ותי' בשם ה"חפץ חיים" דאכן בתשובה מאהבה אין חידוש. כיון שהוא כדוגמת "תוהא על הראשונות". אך תשובה מיראה, שבעצם אינו מתחרט מעצמו על העבירות אלא רק מחמת יראת העונש, כ"ה איכא חידוש במצוות התשובה. והגר"י הוטנר זצ"ל ת' בזה דניתן לתוהא על ה"יש" (מצוות), אך לא על העד"ר ו"אין" (עבירות), ועי' במה שתי' בזה הגרא"ו עצמו. ולפימנ"ת א"ש באופן אחר, דלולי חידוש התשובה סד"א שכשם שאין מושג של "תוהא על הראשונות" בכל המצוות, כמו במצוות מילה ובמצוות שתכליתם המעשה הנעשה בפועל ומציאות ולא כוונתו הנרצית ורצון הגברא, ה"ה גם בעבירות, שבעבירות שבמעשה כבר נעשה ולא ישוב, כדוגמת שפיכות דמים או כל מצוות שב"א לחבירו שהפסיד חבירו וכדו', דלא יהי בזה "תוהא על הראשונות", ועי' חידושה רחמנא את מצות התשובה, על ידה נתברר שאפשר לשוב בתשובה על כל סוגי העוונות.

המשך בעמוד 3

קהל אלפי סניגורים!

180 תורמים לכל הפחות

ותמוך בכלאך משפחות מעניי העיר!

בשותפות איתכם נגיע לימי הדין עם אלפי סניגורים ונזכה לשנה טובה. בריאה ומחוקה.

909-0000

פתוח התפתח

כולל "בית שמואל"

מקבל אברכים צעירים למחזור ב' חושן משפט.
לפרטים 0534141890 - בשעות הערב